Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Muistio

25.9.2025

VN/30720/2024
VN/30720/2024-MMM-10

Maatalousjaosto perjantai 26.9.2025

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Asiantuntijalausuntonamme koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026 esitämme maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta seuraavaa.

Pääluokan esittely ja keskeiset muutokset

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 2,55 miljardia euroa, jossa on vähennystä 74 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon.

Hallinnonalan määrärahoista käytetään maa- ja elintarviketalouteen 68 %, maaseudun kehittämiseen 17 %, luonnonvaratalouteen ja Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen 7 %, hallintoon ja tutkimukseen 6 % sekä maanmittaukseen ja asunto-osakkeiden kirjaamiseen 2 %.

Maaseudun kehittämisen sekä maa- ja elintarviketalouden määrärahoista pääosa liittyy Suomen CAP-suunnitelman 2023—2027 toimeenpanoon Manner-Suomessa. Toimenpiteiden määrärahat on budjetoitu CAP-suunnitelman rahoitussuunnitelman mukaisesti ottaen huomioon pääministeri Orpon hallitusohjelman säästöt.

Maa- ja elintarviketalouden määrärahat vähenevät 17,9 miljoonalla eurolla 1 724,5 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Vähennys johtuu pääosin alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen hallitusohjelmasäästön toimeenpanoon liittyvistä muutoksista. Luvun määrärahoin parannetaan biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kestävää ja kilpailukykyistä kasvua, edistetään tuotantopanosomavaraisuuden kasvua sekä turvataan vastuullisella toiminnalla ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta.

Maaseudun kehittämisen määrärahat vähenevät 43,0 miljoonalla eurolla 440,0 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Muutos johtuu tuki- ja korvausjärjestelmien määrärahojen suunnitelman mukaisista muutoksista vuosien välillä, kertaluonteisten määrärahojen poistumisesta sekä hallituksen keväällä 2025 päättämistä lisäsäästötoimista. Maaseudun kehittämisen tavoitteena on maaseutualueiden potentiaalin hyödyntäminen, elinvoimaisuuden lisääminen kestävällä tavalla sekä kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden vahvistaminen.

Luonnonvaratalouden ja Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien määrärahat vähenevät 10,9 miljoonalla eurolla 182,7 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Vähennykset johtuvat pääosin hallitusohjelman mukaisista sopeutustoimista sekä Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston 2021—2027 ohjelman mukaisesta muutoksesta. Luonnonvaratalouden muodostavat kala-, riista-, metsä- ja vesitalous sekä yleiset luonnonvara-asiat. Luonnonvaratalouden tavoitteena on uusiutuvien luonnonvarojen kestävä hoito ja käyttö sekä niihin liittyvien riskien hallinta.

Kasvutoimien, hallinnon ja tutkimuksen määrärahat kasvavat 4,1 miljoonalla eurolla 158,6 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kasvu johtuu pääosin T&K-lisäyksistä ja palkkausten tarkistuksista.

Postiosoite Postadress Postal Address Maa- ja metsätalousministeriö	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi

Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen -luvun määrärahat vähenevät 5,8 miljoonalla eurolla 47,3 miljoonaan euroon vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Vähennys johtuu pääosin huoneistotietojärjestelmän EU:n elpymis- ja palautumistukiväline RRF-rahoituksen päättymisestä.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tulot ovat yhteensä 1 041,2 miljoonaa euroa, jossa on kasvua 141,6 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon. Tuloarvion muutos johtuu pääosin Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2022 viimeisten maksujen tuloutumisesta sekä Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 toimeenpanon vilkastumisesta johtuvasta ajoitusmuutoksesta.

Hallinnonalan kipupisteet

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa vahvaa osallistumista julkisen talouden välttämättömään sopeuttamiseen. Säästöjä ei kuitenkaan kohdenneta ruokaa tuottavaan maatalouteen. Yhteensä hallinnonalan vastuulla on ensi vuonna 142,3 miljoonan euron suuruinen valtion budjettia vahvistava kokonaisuus, jossa on kasvua vuoden varsinaiseen 2025 talousarvioon nähden 65,4 miljoonaa euroa. Säästötoimenpiteet rakentuvat hallitusohjelman, kevään kehysriihen 2024, puoliväliriihen 2025 ja budjettiriihen 2025 päätöksien pohjalta. Sopeuttamistoimet jatkuvat hallinnonalalla suurimmalta osin vähintään vuoteen 2028 saakka.

Hallitusohjelman mukaisia tuottavuusohjelman toimenpiteitä sekä muita toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle vuoden 2026 talousarvioesityksessä yhteensä 23,4 miljoonaan euroa. Vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna toimintamenosäästöt kasvavat 19,2 miljoonaan euroa, johon sisältyy kehysriihessä 2025 sovittuja toimintamenosäästöjä ministeriön kohdennuksen mukaisesti 5,7 milj. euroa. Merkittäviltä osin tuottavuusohjelmaa toteutetaan hallinnonalan omilla toimenpiteillä, joita ovat mm. tehtävien priorisointi ja kehittäminen, hankintatoimen tehostaminen, kertaluonteiset erät ja tulojen lisääminen. Kehysriihen 2024 linjauksen mukaisesti talousarvioesitykseen ei sisälly EU:sta ja kansallisesta lainsäädännöstä tulevien uusien velvoitteiden hoitamisen edellyttämiä lisämäärärahoja. Niiden toimeenpanon tulisi tapahtua pääsääntöisesti nykyisten määrärahojen puitteissa nykyisiä tehtäviä vähentäen tai niiden tuottavuutta lisäten. Uusia lisätehtäviä hallinnonalalla ovat mm. EU:n metsäkatoasetuksen sekä kyberturvallisuus (NIS2) ja kriittisen infrastruktuurin kriisinkestävyys (CER) direktiivien toimeenpano. Uusien velvoitteiden mukaisia tehtäviä joudutaan rajaamaan säästöjen aikaansaamiseksi sääntelyn edellyttämään välttämättömään tasoon. Hallinnonalan virastojen tuottavuusohjelmat tulevat sisältämään nykyisten tehtävien vähentämisen ja tuottavuuden lisäämisen EU-sääntelystä johtuvien uusien tehtävien mahdollistamiseksi.

Julkisen talouden vaikean tilanteen johdosta harkinnanvaraiset kehittämismahdollisuudet ovat rajalliset. Esimerkiksi hallinnonalan priorisoiduista kehittämistarpeista eri hallinnonalojen yhteistyönä toteutettava tutkimuslaitosten kokonaisturvallisuuden T&K-ohjelma ei saanut rahoitusta. Ohjelman tarkoituksena olisi vahvistaa Suomen kokonaisturvallisuusjärjestelmää, yhteistyörakenteita, yhteiskunnan kriisinkestävyyttä ja hyvinvointia sekä luoda yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia. Ohjelmassa tehtävä T&K-toiminta linkittyisi tiiviisti tutkimuslaitosten moninaisiin kokonaisturvallisuuden asiantuntijarooleihin vahvistaen toiminnan tutkimusperustaisuutta ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Se toisi tutkimuslaitosten havainto- ja seuranta-aineistot ja -tekniikat sekä näihin pohjautuvan vahvan T&K-toiminnan entistä vahvemmin osaksi riskienhallintaa. Ohjelma vastaisi yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen liittyviin haasteisiin ja niihin kohdistuviin uhkiin tuottamalla ratkaisuja, teknologiavalmiuksia, vaikutusarvioita sekä tietopohjaa strategiseen ennakointiin ja uhkiin varautumiseen.

Talousjohtaja	Matti Hyytinen
Maatalousneuvos	Esa Hiiva
Luonnonvaraneuvos	Heikki Piiparinen

Liitteet PPT-esitys

Jakelu Eduskunta, Kaisa Iso-Sipilä